

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-44)

24-30 NİSAN DÜNYA AŞI HAFTASI (2024)

Aşı nedir?¹

Aşılama, zararlı hastalıklara karşı temas etmeden önce korunmanın basit, güvenli ve etkili bir yoludur. Belirli enfeksiyonlara karşı direnç oluşturmak için vücudumuzun doğal savunmasını kullanır ve bağışıklık sistemimizi güçlendirir. Aşılar bağışıklık sistemimizi antikor üretmesi için eğitmektedir. Aşılar, virüs veya bakteri gibi mikropların yalnızca öldürülmüş veya zayıflatılmış formlarını içerdiğinden, hastalığa neden olmamaktadır.

Neden aşı yaptırmalıyım?¹

Aşı olmanın iki temel nedeni kendimizi ve etrafımızdakileri korumaktır. Aşıyla önlenebilir hastalıklara karşı güvende olmamız için kendimizin ve başkalarının da aşılınması çok önemlidir.

Aşılar olmazsa kızamık, menenjit, zatürre, tetanoz ve çocuk felci gibi ciddi hastalıklara yakalanma ve sakat kalma riskiyle karşı karşıya kalırız. Bu hastalıkların çoğu yaşamı tehdit edici olabilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü, çocukluk aşılarının tek başına her yıl 4 milyondan fazla hayat kurtardığını tahmin etmektedir.

Aşı ile önlenebilen hastalıklar nelerdir?¹

Aşılar ile kuduz, rahim ağzı kanseri, hepatit b ve buna bağlı karaciğer kanseri, Covid-19, grip, çocuk felci, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, menenjit, tetanoz, difteri (kuşpalazı hastalığı), boğmaca, rotavirüs, kolera, zatürre, sarıhumma, su çiçeği, tifo gibi birçok hastalık önlenebilmektedir.

Aşılar ile otizm arasında bir bağlantı var mıdır?¹

Çok büyük popülasyonlarda yürütülen birçok çalışma ile aşılar ile otizm veya otistik bozukluklar arasında bir bağlantı olduğuna dair kanıt olmadığı gösterilmiştir.¹

Kızamık-kabakulak-kızamıkçık (MMR) aşısı ile otizm arasında olası bir bağlantı olduğuna dair endişeleri dile getiren 1998 tarihli çalışmanın daha sonra ciddi şekilde kusurlu ve sahte olduğu ortaya çıkmıştır. Makale daha sonra onu yayınlayan dergi tarafından geri çekilmiş, yazarı meslekten men edilmiştir.

¹ [İnternet] <https://www.who.int/news-room/questions-and-answers/item/vaccines-and-immunization-what-is-vaccination> (Erişim: 22.04.2024)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-44)

HPV aşısının önemi nedir?²

İnsan papilloma virüsü (HPV), üreme sisteminin en yaygın viral enfeksiyonudur. Bu virüsün yüksek riskli tipleri, rahim ağzı kanseri başta olmak üzere vulva, vajina, baş-boyun, penis ve anüs kanserleriyle ilişkilendirilmiştir.

2019 yılında HPV dünyada yaklaşık olarak kadınlarda 620.000, erkeklerde ise 70.000 kanser vakasına neden olmuştur.

Aşı olmak, HPV enfeksiyonunu, rahim ağzı kanserini ve HPV ilişkili diğer kanserleri önlemenin en etkili yoludur. 9-14 yaş arası aşılanma önerilmektedir.

Dünya aşı haftasının önemi nedir?^{3 4 5}

Dünya Sağlık Örgütü, aşıların ve bağışıklamanın değeri konusunda farkındalığı artırmak ve daha fazla insanın ve toplulukların aşıyla önlenabilir hastalıklardan korunmasını sağlamak için 24-30 Nisan arasında Dünya Aşı Haftasını kutlamaktadır.

Bu yıl Dünya Aşı Haftası Dünya Sağlık Örgütü'nün Genişletilmiş Bağışıklama Programının 50. Yılı'nı kutlamakta olup, 2024 yılı teması "**İnsanca Mümkün: Aşılama yoluyla hayat kurtarmak**" olarak belirlenmiştir.

Genişletilmiş Bağışıklama Programı, 1974'teki başlangıcında çocukları altı çocukluk hastalığına (çocuk felci, difteri, tetanoz, boğmaca, kızamık ve tüberküloz) karşı korumaya odaklanmıştı. Ancak bugün, bu program kapsamında evrensel olarak önerilen 13 aşı ve duruma özel 17 ek aşı önerisine ulaşılmıştır. Geçtiğimiz elli yılda Genişletilmiş Bağışıklık Programı 154 milyon hayat kurtarmıştır ve her bölgede her yaştan insana fayda sağlamıştır. COVID-19 pandemisi nedeniyle rutin aşı hizmetleri aksamış ve dünya çapında 30 yıllık ilerleme kaybedilmiştir. Bu durum, 67 milyon çocuğun kendilerini sakat bırakan ve ölümcül hastalıklardan korumak için gereken aşıları kaçırmalarına neden olmuştur. Kızamık, çocuk felci ve difteri gibi aşıyla önlenabilir hastalıkların salgınlarında artış yaşanmıştır.

2022'de 20,5 milyon çocuk en az bir rutin aşığı kaçırmış ve 14 milyon çocuk hiç aşı olmamıştır. Bu durum, yaklaşık 33 milyon çocuğun artan kızamık tehdidi karşısında savunmasız kalmasına yol açmıştır. Maalesef, çoğu çocuk olmak üzere yaklaşık 136.000 kişi kızamıktan hayatını kaybetmiştir.⁶

² [İnternet] <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer> (Erişim: 26.04.2024)

³ [İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-immunization-week/2024> (Erişim: 22.04.2024)

⁴ [İnternet] <https://www.chp.gov.hk/en/features/107809.html> (Erişim: 22.04.2024)

⁵[İnternet] <https://www.who.int/campaigns/world-immunization-week> (Erişim: 26.04.2024)

⁶ [İnternet] [Dünya Bağışıklama Haftası 2024 \(WIW 2024\) \(cdc.gov\)](https://www.cdc.gov) (Erişim: 26.04.2024)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ HALK SAĞLIĞI ANABİLİM DALI TOPLUM İÇİN BİLGİLENDİRME DİZİSİ (2023/2024-44)

Aşılama, her yıl milyonlarca insanın hayatını kurtaran en başarılı, etkili ve ekonomik sağlık müdahalelerinden biridir. Her çocuğun sağlıklı bir yaşama hakkı vardır, bu yüzden aşılama her çocuk için hayati öneme sahiptir. Ebeveynlerin en önemli sorumluklarından biri, çocuklarını aşılatarak onların sağlığını korumaktır.⁷ Erişkin dönemde aşılama da çocukluk çağı aşıları kadar önemlidir, çeşitli hastalıklar, istenmeyen sonuçları ve ölümlerden korur. AŞI YAŞATIR!

⁷ [İnternet] [https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler/duenya-asi-haftasi-24-30-nisan-2024.html#:~:text=D%C3%BCn%C5%9F%C4%B1%20Haftas%C4%B1%20\(24%2D30%20Nisan%202024\)](https://hsgm.saglik.gov.tr/tr/haberler/duenya-asi-haftasi-24-30-nisan-2024.html#:~:text=D%C3%BCn%C5%9F%C4%B1%20Haftas%C4%B1%20(24%2D30%20Nisan%202024)) (Erişim: 26.04.2024)

⁸ [İnternet] <https://hsgm.saglik.gov.tr/depo/birimler/asi-ile-onlenebilir-hastaliklar-db/dokumanlar/asi-haftasi-24-30-nisan-2024/01.pdf> (Erişim: 26.04.2024)